

Cà Mau: THỬ NGHIỆM SINH SẢN VÀ ƯƠNG NUÔI THÀNH CÔNG SÒ HUYẾT GIỐNG

“

Cà Mau (trước khi sáp nhập với tỉnh Bạc Liêu) là vùng đất giàu tiềm năng về nuôi trồng thủy sản, đặc biệt là sò huyết. Tuy nhiên, một trong những khó khăn cản trở sự phát triển của nghề này chính là việc đảm bảo chất lượng nguồn con giống. Nhằm đẩy mạnh ứng dụng các tiến bộ khoa học và công nghệ vào ương nuôi và phát triển sò huyết giống, Vườn Quốc gia Mũi Cà Mau đã triển khai dự án “Thử nghiệm sinh sản và ương giống sò huyết thích nghi với điều kiện tự nhiên khu vực ven biển Cà Mau”. Kết quả của dự án đã góp phần giúp người dân địa phương có thể tiếp cận nguồn giống sò huyết đảm bảo chất lượng, mở ra hướng phát triển lâu dài và bền vững cho nghề nuôi sò huyết thương phẩm trên địa bàn.

”

Hệ thống ao ương sò huyết giống. Ảnh: HTP.

Nhà khoa học tham gia gỡ khó về con giống cho người dân

Là địa phương có điều kiện khí hậu và thổ nhưỡng thuận lợi để phát triển mô hình nuôi sò huyết, thời gian qua trên địa bàn tỉnh Cà Mau đã xuất hiện các mô hình nuôi sò huyết kết hợp với tôm sú trong ruộng tôm quảng canh cải tiến, nuôi sò huyết ở các khu vực ven biển hoặc dọc các tuyến sông, v.v. mang lại giá trị kinh tế khá cho người dân. Tuy nhiên, để phát triển nghề nuôi sò huyết, người dân địa phương nơi đây đang phải thu mua con giống từ địa phương khác với số lượng không ổn định, kích cỡ không đồng đều... nên khi thả nuôi bị hao hụt nhiều. Đặc biệt, trên địa bàn Cà Mau, đến thời điểm hiện tại vẫn chưa có đề tài nghiên cứu hay dự án thử nghiệm về sinh sản, ương sò huyết giống phù hợp với điều kiện môi trường của địa phương.

Sò huyết chuyển xuống ao đẻ. Ảnh: HTP.

Với phương châm, gắn kết nghiên cứu với thực tiễn sản xuất, nhà khoa học với doanh nghiệp và người nông dân, Vườn Quốc gia Mũi Cà Mau đã phối hợp với Hợp tác xã (HTX) Đồng Tiến, tỉnh Bạc Liêu (trước sáp nhập) và hộ ông Lê Minh Hoàng (huyện Cái Nước, tỉnh Cà Mau trước sáp nhập) thực hiện Dự án: “Thử nghiệm sinh sản và ương sò huyết giống (*Anadara granosa*) phù hợp với điều kiện tự nhiên vùng ven biển tỉnh Cà Mau” với mục tiêu là làm chủ công nghệ chọn tạo và ương nuôi để chủ động sản xuất nguồn giống tại địa phương, phục vụ nhu cầu của người dân. Bên cạnh đó, với việc ứng dụng các tiến

bộ kỹ thuật, công nghệ để sản xuất được con giống với số lượng lớn, kích cỡ đồng đều, phù hợp với điều kiện tự nhiên của tỉnh, giảm hao hụt trong quá trình ương nuôi; góp phần đa dạng hóa đối tượng nuôi có giá trị kinh tế, thúc đẩy sự phát triển kinh tế, hướng đến mục tiêu phát triển bền vững ngành nuôi trồng thủy sản.

Sau thời gian triển khai (tháng 9/2023 đến tháng 9/2024, được gia hạn đến tháng 11/2024), dự án “Thử nghiệm sinh sản và ương sò huyết giống (*Anadara granosa*) phù hợp với điều kiện tự nhiên vùng ven biển tỉnh Cà Mau” đã đạt các kết quả như: Tỷ lệ thành thực sò huyết bố mẹ là 82,5% và tỷ lệ trứng nở là 89,58%. Tỷ lệ sống từ giai đoạn ấu trùng veliger đến spat là 5,32% và từ giai đoạn ấu trùng spat đến lên sò giống cấp 1 (kích cỡ từ 7 đến 10 triệu con/kg) là 17,46%. Số lượng sò huyết giống (sò giống cấp 1, kích cỡ từ 7 đến 10 triệu con/kg) là 400 triệu con. Trong đó, đợt thứ nhất là 245 triệu con, nhiều hơn đợt thứ hai (155 triệu con). Nguyên nhân đợt thứ hai thấp hơn đợt thứ nhất là do biến động độ mặn ở đợt thứ nhất độ mặn thích hợp cho ấu trùng sò huyết phát triển. Đợt thứ hai độ mặn thấp (từ 11 đến 20,5‰), không thích hợp cho ấu trùng sò huyết phát triển nên tỷ lệ hao hụt nhiều hơn đợt thứ nhất. Thời gian ương đến sò huyết giống cấp 1 là 34 ngày. Điều kiện môi trường thích hợp cho sinh sản và ương giống sò huyết: độ mặn từ 20 đến 25‰, nhiệt độ từ 25 đến 30°C, pH từ 7,5 đến 8,5 và độ kiềm từ 80 đến 160 ppm.

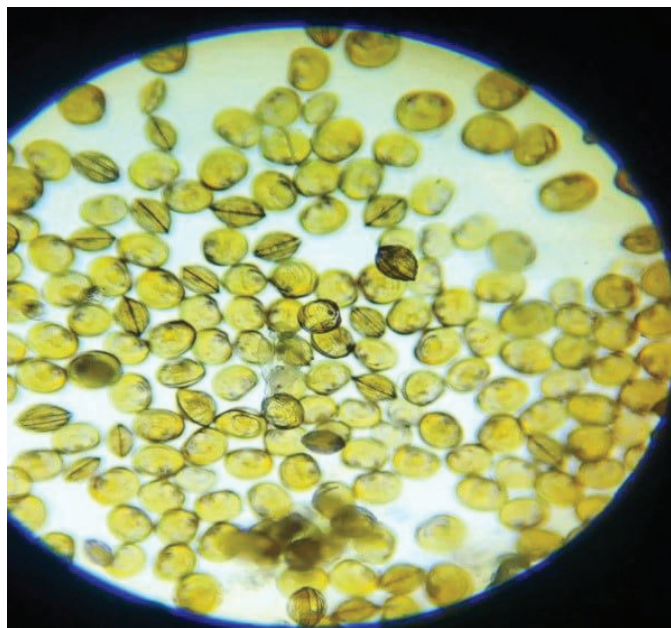
Hiệu quả mang lại

Về kinh tế - xã hội

Hàng năm, tại vùng bãi bồi ven biển Cà Mau thường xuất hiện một số lượng nhỏ sò huyết giống. Do nguồn sò huyết giống nhân tạo đáp ứng rất ít so với nhu cầu con giống để phục vụ nghề nuôi, nên người dân tập trung tham gia khai thác trái phép nguồn giống sò huyết tự nhiên, cơ quan chức năng chưa quản lý chặt chẽ dẫn đến tranh chấp khu vực khai thác, gây mất an ninh trật tự trên khu vực có sò huyết giống xuất hiện. Dự án thành công và nhân rộng quy trình kỹ thuật để phổ biến ứng dụng vào sản xuất sẽ tạo được nguồn giống nhân tạo cho người nuôi, góp phần đảm bảo an ninh trật tự cho địa phương.

Dự án có tầm quan trọng và ý nghĩa lớn về ứng dụng khoa học và công nghệ trong sản xuất; góp phần chủ động được nguồn giống sản xuất nhân tạo tại địa phương; sản xuất giống với số lượng lớn, kích cỡ đồng đều, chất lượng, phù hợp với điều kiện tự nhiên của tỉnh; giảm hao hụt trong quá trình ương nuôi; giảm chi phí, tăng lợi nhuận; mở ra hướng phát triển đối tượng nuôi có nhiều tiềm năng và thế mạnh trong thời gian tới; góp phần đa dạng hóa đối tượng nuôi có giá trị kinh tế; khai thác tối ưu tiềm năng, lợi thế về điều kiện tự nhiên; mở ra hướng phát triển mới cho nghề nuôi trồng nhuyễn thể hai mảnh vỏ trên vùng bãi bồi mũi Cà Mau.

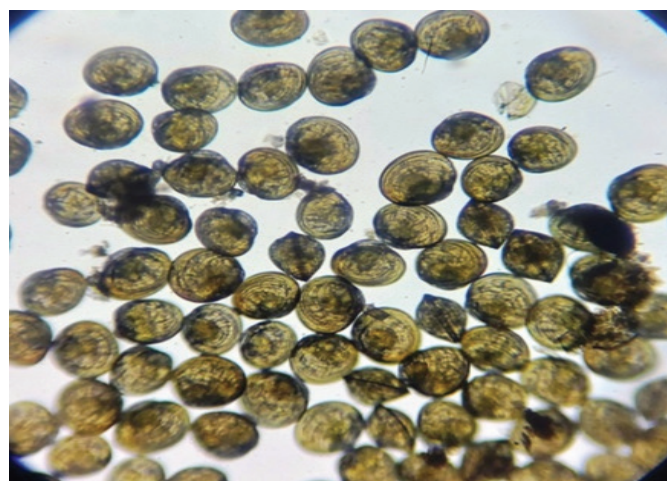
Qua hai đợt sản xuất thử nghiệm (đợt thứ nhất từ ngày 14/6 đến 18/7/2024; đợt thứ hai từ ngày 1/8 đến 5/9/2024), dự án đã đạt và vượt một số mục tiêu đề ra. Tỷ lệ sò huyết bố, mẹ thành thực $\geq 70\%$ (kết quả dự án đạt $\geq 80\%$); tỷ lệ trứng nở $\geq 85\%$ (kết quả đạt 86,47%); số lượng sò huyết giống (sò giống cấp 1) đạt 300 triệu con (dự án đạt 400 triệu con).

Sò huyết con được soi dưới kính hiển vi. Ảnh: HTP.

Chi phí sản xuất: Tổng chi phí đầu tư 2 đợt sản xuất là 827.266.500 đồng. Doanh thu: Tổng số lượng sò huyết giống cấp 1 thu được sau hai đợt là 400 triệu con, gồm: kích cỡ từ 9 đến 10 triệu con/kg là 198 triệu con, từ 8 đến 9 triệu con/kg là 116 triệu con và từ 7 đến 8 triệu con/kg là 86 triệu con và giá tương ứng là 2

đồng/con, 3 đồng/con và 3,5 đồng/con với tổng doanh thu là 1.045.000.000 đồng. Lợi nhuận: lợi nhuận sau hai đợt sản xuất là 217.733.500 đồng. Ngoài ra, sau khi triển khai thành công tại Cà Mau, các tài liệu kỹ thuật liên quan đến sản xuất giống nhân tạo sò huyết giống đã được các nhà khoa học chuyển giao cho các địa phương khác trong vùng Đồng bằng sông Cửu Long để nhân rộng mô hình, mở ra triển vọng ương nuôi sò huyết giống phục vụ sản xuất ở các vùng có điều kiện thổ nhưỡng phù hợp.

Giống sò huyết cấp 1. Ảnh: HTP.

Về môi trường

Khi có nguồn sò huyết giống tự nhiên xuất hiện, người dân sử dụng các loại dụng cụ khai thác bị cấm như cào, hút, v.v. làm thay đổi môi trường tự nhiên, xáo trộn kết cấu nền đáy, ảnh hưởng tiêu cực đến công tác bảo tồn đa dạng sinh học, v.v. Việc có nguồn giống sò huyết nhân tạo sẽ đáp ứng nhu cầu về con giống cho người nuôi sò huyết, từ đó giảm áp lực lên công tác bảo vệ môi trường, bảo tồn đa dạng sinh học cũng như bảo tồn nguồn lợi sò huyết.

ThS. Hàn Thanh Phong - Chủ nhiệm dự án cho biết, đây là lần đầu tiên trên địa bàn tỉnh Cà Mau, các nhà khoa học đã thực hiện thành công việc sinh sản và ương nuôi sò huyết giống, giúp người nuôi chủ động về con giống, đồng thời đa dạng hóa đối tượng nuôi, góp phần phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Phong Vũ - Quang Hưng